

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 12. Circa sui ipsius infamatorem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

Sect. II. De Præcepto 8. Problemata. 377

festare. Si sint occulta, & aliis nociua, vel Religioni indecora, denunciari etiam possunt superioribus, si aeterna monitione prætermissa, nisi quis firmiter credat, statim per correctionem fraternam delinquentem ad frugem meliorem adducendum. Si verò periculum sit in mora, nunquam est fraterna correctio præmittenda: imò tenetur quis statim superiorum ad monere, ea prætermissa. At si peccata sint grania, occulta quidem, & in damnum commune Religionis non vergant, sed solum in damnum peccantis peculiare, qualia sunt ebrietas, mendicandi consuetudo, furtiola, non seruare ieiunium, horas Canonicas non recitare &c. quæserim, num possint superioribus, prætermissa correctione fraterna, reuelari?

189
Possunt reuelari.

Possunt quidem. Quia non videtur probabile, quæ communi Religionum consuetudine sunt esse contra Christi Domini præceptum: sed consuetum est in omnibus Religionibus, quod in Capitulis aliqui contra aliquos de culpis proclamant, nulla secreta monitione præmissa: Ergo videtur, hoc non esse de præcepti necessitate. Deinde non obstat infamatio illius, cuius occulta delicta Superiori tanquã patri referantur: nam apud pium ac prudentem Prælatum & fidelem amicum, nullam infamiam patietur. Esto autem in famam incurrat apud Superiorem: tamen Salus animi est bonæ famæ præferenda. Sic Richard. in 4. dist. 19. art. 3. q. 1. ad 2. Gabriel. in Cano. Missæ. q. 4. n. 4.

150
Minimè possunt.

Minimè possunt Superioribus siue vt Iudicibus siue vt patribus prætermissa correctione fraterna reuelari. Quia tenemur de præcepto naturali, occurrere dano proximorum, ac fratres emendare quàm minimo eorum damno possumus: possumus autem eos emendare modo præscripto fraternæ correctionis: Ergo tenemur, illud seruare. An non corporalis Medicus, si potest, grotum curat sine alacritudine memori, id tenetur efficere? Ergo similiter ille, qui tenetur emendare fratrem, si potest emendare illum fama seruata, id præstare enebitur. Ita Sotus in relect. de regendo Secretario, memb. 2. q. 4. concl. 3. dub. 3. Nauarra de refr. lib. 2. c. 4. dub. 11. num. 131. D. Tho. 1. 2. q. 33. art. 7. & 8. ad 4. Sav. in Clauil. 1. 1. cap. 14. num. 8. Fagund. Decal. lib. 8. cap. 7. num. 7. Bannes 2. 2. quæst. 33. art. 8. dub. 2. Nauar. sum. cap. 8. num. 14. & alij plures.

151
Hoc mihi videtur verum.

Ego autem adeo veram hanc sententiam esse puto, vt contrariam stando in iure communi in nulla tenus existimè esse probabilem stando verò in iure, & statutis aliquarum Religionum, quid sentiendum sit vltimo volumine expeditam. Certè proclamationes illæ, quæ in Religiosorum Capitulis absque vlla secreta admonitione fiunt, sunt de aliquibus leuibus culpis, quæ famæ non derogant: & potius sunt quasi quædam commemoraciones obliatarum culparum, quam accusaciones, & denunciations. Vnde si aliqua fieret proclamatio de peccato, quo frater infamaretur, contra præceptum Domini ageret, qui in huiusmodi proclamationibus fratris delictum publicaret. Addiderim, falsum omnino esse, non manere Religiosum infamatum, cuius delicta D. scob. & Mend. Cheol. Moral. Tom. IV

Et pio ac prudenti Superiori, qui potest procedere, & non obesse. tanquã patri manifestantur; multo enim est grauior infamatio apud vnum grauiorem, ac prudentem virum, à quo quis pendet, quàm apud multos, à quibus non pendet. Quia ex reuelatione Superiori tanquam patri facta pio & prudenti, potest ipse procedere ad negationem suffragij; ad Religionis officia, ad mutationem Monasterij, ad remotionem ab officio, ad aliaque, quæ naturaliter possunt notam infamie afferre.

CAPVT XII.

Circa sui ipsius infamatores.

PROBL. XX.

Lethale est, & non est, seipsum sine causa infamare, stando præ se in proprie infamie ratione.

152
Peccatum lethale est.

IN E causa se ipsum infamare, secluso damno, stando in præcisa propriæ infamie ratione, peccatum lethale est, ita vt nulla ex causa nec etiã mortis metu quis excusetur, siue in iudicio, siue extrã iudicium seipsum infamet. Quia charitas obligat vnumquemque, vt se, & sua diligat: sed bona fama est præcipuum hominis bonum externum: Ergo qui illam, se ipsum sine causa infamando, perdit, peccat lethaliter contra charitatem. Imò contra iustitiam. Quia nemo est suæ famæ dominus, sicut nec vitæ propriæ: Ergo sicut grauius peccat ille, qui se ipsum occidit, quàm qui alium interimit: ita grauius peccat contra iustitiam ille, qui se ipsum sine causa infamat, quàm qui alterius famam lædit. Sic Caiet. 2. 2. quæst. 73. art. 2. & sum. verb. Detradio, D. Antonin. part. 1. tit. 8. cap. 4. §. 1. Eam ex parte defendunt Angel. verb. Detradio, §. vltim. & Syluester ibi, num. 4. Differunt tamen à Caietano, quia admittunt excusari à mortali, quando fit metu mortis, quod Caietanus non admittit. Valencia 2. 2. d. 5. quæst. 17. punct. 2. putat esse contra charitatem, quando fit sine causa. Turrian. 2. 2. tom. 2. d. 54. num. 11. arbitratu esse mortale, non tamen contra iustitiam, nec contra charitatem sed contra magnanimitatem.

153
Peccatum lethale non est.

Infamare se ipsum sine causa, stando in sola & præcisa ratione propriæ infamie, secluso damno tertij, vel propriæ vitæ, ex obiecto, ac genere suo non est lethale peccatum neque contra iustitiam, nec contra charitatem, sed solummodo veniale contra charitatem propriam, seu ergã se ipsum. Quia homo est suæ famæ dominus sicut & suorum temporalium bonorum. Ergo illam dissipando ac prodigendo absque causa, nulli facit iniuriam.

riam: sicut nec dissipatio bona: siue id faciat, reuelando de se crimē verū oculū sine sibi affigēdo falsū; nō homo suo labore sibi comparat suā famā, sicut bona fortuna acquirat. Ergo sicut est dominus suarum diuitiarum, ita & suae famae. Ita D. Tho. 2. 1. q. 57. art. 4. & q. 58. art. 2. C. 1. ar. lib. 1. variar. cap. 2. num. 8. Toletanus lib. 2. de rest. cap. 4. part. 2. dub. 1. num. 113. & part. 3. dub. 1. numer. 366. Mohi. tract. 4. d. 37. concl. 2. Lessi. lib. 2. cap. 11. dub. 6. Malder. tract. 7. cap. 1. dub. 10. Tolet. lib. 5. cap. 66. Sotus, Sayr. Filliuc. Nauar. Adrian. Turrian. quos refert ac sequitur Fagundez Decal. lib. 8. cap. 8. num. 2.

154
Hanc sententiam longe probabiliorem esse puto.

Hanc sententiam longe probabiliorem esse existimo. Quia si homo se infamando, falsum sibi crimen affigendo, aut verum occultum manifestando, peccaret mortaliter contra iustitiam, & ad suae famae restitutionem consequenter teneretur, cuiusmodi quælo teneretur? Non sibi, siquidem sui ad se ipsum nulla est restitutio. Non Reipublicæ aut Ecclesiæ; quia bona laici non connumerantur inter bona Reipublicæ nec bona Ecclesiastici inter Ecclesiastica bona; sed inter bona cuiusque propria, & temporaria. Adde, neque esse ex obiecto suo peccatum contra charitatem; quia charitas sui ipsius non obligat, ad bona huius vitæ, quæ externa sunt, comparanda, vel conferuanda, nisi quatenus sunt necessaria ad salutem spiritualem vel propriam, vel proximorum. Et quia prodigalitas, quæ versatur propriè in bonis externis, ex obiecto & genere suo non est peccatum mortale contra charitatem, sed veniale solummodo. Ergo cum fama sit bonum quoddam externum, ex obiecto, & genere suo non erit peccatum mortale eius profusio, si sine culpa fiat, secluso damno alterius: sed solum quædam venialis prodigalitas.

155
Quandam mortale erit infamare se ipsum.

Porro licet hæc ita se habeant ex obiecto, non abnegō, aliquando ratione alicuius extrinsecæ circumstantiæ, grauis scilicet damni, quod nobis vel aliis ex nostra infamatione sequatur, posse esse peccatum lethale contra charitatem. Primum quidem, si proximus in id facilem occasionem capiat, eundem absque causa infamandi: tunc enim datur scandalum malitia. Secundo, si ex ea infamatione vitæ ob id periculum incurrat, ut si falso dicat, sine causa, se Antonium occidisse, vel illius torum violasse; quia perinde id est, ac se ipsam occidere, cum alteri occasionem exhiberet, eum publice aut priuatim interimendi. Tertio, si infamanti se ipsum necessaria sit fama cuncti publicæ, ut si sit Episcopus, Prælati; tunc enim mortale erit non solum contra charitatem, sed etiã contra iustitiã, quia in causa est, ut subditi ob illius malā famā in eo ipso peccent: & ideo crudeliter est reus, multos spiritualiter occidens. Quarto deniquè, infamia eius in tertiam personam exundet, verbi gratiã, in filios, in familiam, in totam Religionem, erit contra charitatem, & iustitiã, affigendo sibi hæresis, proditiõis patriæ, Sodomie, læsæ maiestatis, &c. crimen, quæ de iure infamiam annexam habent. Lege Lessium lib. 2. cap. 11. dub. 6. num. 31. Nauarram de rest. lib. 2. c. 4. dub. 1. n. 13. Nauarrum sum. cap. 18. num. 28. Toletum lib. 5. cap. 66. Suarium tract. de fide, d.

24. sect. 4. Sayrum in Clauis, lib. 11. cap. 3. numer. 35.

PROBL. XXI.

Ad vitanda grauiora tormenta in iudicio, vel diuturnum carcerem, lethale est peccatum, & non est, se ipsum infamare, vel falsum sibi imponendo crimen, vel verum occultum confitendo, ex cuius impositione, vel confessione erit qui sciat, se capitali sententia afficiendum.

Est lethale peccatum contra iustitiam in Republicam, cuius ille partis est: & contra propriam charitatem. Quia nemini licet se occidere; perinde autem est moraliter loquendo sibi crimen falsum in iudicio imponere, aut secretum referare ex quo sit occidendus, ac se ipsum occidere. Et quia homo non est dominus vitæ propriæ, sed custos: vnde contra iustitiam agit, illam sibi auferendo. Et quia qui iudicio sibi crimen falsum, quod capitali pena est obnoxium, affigit, mendacium contra se ipsum perniciosum profert: proferte autem perniciosum, cum ex se sit nocium grauius, est lethale peccatum. Sic Caiet. 2. 2. q. 73. art. 2. & sum. ar. Derratio, Armil. & Syluest. v. Derratio, num. 4. D. Antonin. part. 3. tit. 8. cap. 4. §. 1. Valent. 1. 2. d. 5. quest. 17. punct. 2. asserens esse lethale contra charitatem.

156
Lethale peccatum est.

Non est lethale, sed veniale peccatum, si sine iuramento id fiat. Quia hoc moraliter loquendo non tam est dare propriæ morti causam, quam vna breui morte multos diuturnas redimere. Et quia licet homo non sit vitæ propriæ dominus, est tamen cultus illius, & cum tanto torturæ dolore non tenetur illam custodire, ac tueri. Quemadmodum ipse est æger, non tenetur brachium veneno infectum sibi abscindere, ut cum tanto dolore vitam tueatur. Ita Malder. de iust. tract. 7. cap. 1. dub. 1. n. 3. concl. 2. Lessi. 2. c. 11. dub. 7. n. 41. Tolet. 1. 3. c. 66. Sotus de regendo Secreto. n. 3. & 1. §. de iust. q. 10. a. 2. Couar. 1. variar. c. 2. n. 8. Sayr. in Clauis, l. 1. c. 3. num. 12. Angel. verb. Derratio, numer. 6. Syluest. ibi, quest. 3. & plures alij Recentiores.

157
Non est lethale peccatum.

Verior planè hæc pars. Quia nullatenus verum existimo præcipuum primæ sententiæ fundamentum, nempe perinde esse (moraliter loquendo) sibi imponere in iudicio crimen dignum morte, atque sibi mortē inferre. Quia homo nec physicè nec moraliter se se interimere, nō physicè, ut patet: non moraliter: iustam enim causam habet, ob quam se ad interemptionem exponat: sicut qui se exponeret hostium telis ad fugienda grauiissima tormenta, si in eorum manus deueniat. Attamen si ex confessione secreti delicti, aut ex falsi impositione Religionis sequatur infamia, si Religiosus est: aut filius, si est pater; aut subditus, si Præsul, aut familia, si obilitate præfulgeat: tunc peccatum lethale est contra iustitiã, & mendacium perniciosum aliis falsum sibi crimen affigere ad vitanda

158
Hanc partem amplius.

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. III. IV.
E. IV.

Sec. II. De Precepto 8. Problemata. 379

vitanda tormenta, & se retractare teneatur, quamvis noua iterum tormenta esset subituro. Quia cum tam graui aliorum prauidicio nemo ius habet ad tormenta vitanda per criminis falsi impositionem, quo nobilem familiam perpetua ignominia conspergat. Moneo denique conclusionem nostram intelligendam esse, si sine iuramento sibi quis falsum crimen imponat. Quia quamvis tunc crimen illud nulli tertio sit noxium praeterquam ipsi illud sibi imponenti, erit tamen peccatum lethale peritij, & grauis Deo iniuria irrogabitur, cum rei falsa in testem afferendo.

PROBL. XXII.

Ille qui in tormentis sibi falsum crimen affinxit, ob quod capitalis subest sententia, teneatur, & non teneatur sese in supplicij loco retractare.

¹⁵⁹ *Se retractare*
retractare.
SE retractare teneatur. Quia sibi in iudicio crimen falsum imposuit mendacium pernitiosum contra seipsum protulit, totum populum ad scandalum trahens, quem quidem in quantum potuerit debet a seductione, & scandalo retrahere. Eisd. non valeat mortis reuocare sententiam, potest tamen sua infamia apud seductam plebem mederi. Sic Abbas *ad cap. Ex parte 2. num. 2. de sepulchris.* Felin. *ad cap. Causam, num. 7. de test. cogend.* Archidiacon. *part. 2. titul. 1. cap. 11. §. 3. Socini in repet. cap. Ad audientiam, de homicid.* D. Antonin. *part. 2. titul. 2. cap. 2. §. Syluest. verb. Detrahitur, num. 4.*

¹⁶⁰ *Se retractare non teneatur.*
Minimè se retractare teneatur. Quia nullum sequitur prauidicium ex huiusmodi retractationis omissione, cum ex ea sua innocentiae manifestatione non valeat vitæ consulere, re iam non integra, ubi euitatio mortis non speratur. Scandalum autem illud nocuum non est, potius confert aliis ad exemplum, & aliud vitæ scandalum contra iudicium, vulgus enim facile commouetur, vt credat sententiam aliquo defectu laborare. Ita Sanch. *lib. 3. Decalog. cap. 7. num. 11.* Fagund. *Decal. lib. 3. cap. 9. num. 6.* Nauarra *de restit. lib. 1. cap. 4. dub. 1. m. 2. §. 26.* Tolet. *lib. 5. cap. 66.* Lessi. & Angel. à Fagundez allegati.

¹⁶¹ *Iudicium Auctoris.*
Ego autem existimo, cum, qui metu tormentorum sibi crimen falsum imposuit, ob quod morti addictus est, se retractare teneri, ubi ex retractatione speratur fore, vt mortem euadat: non autem teneri se retractare in loco supplicij, seu ad pedem patibuli, quia inibi iac caret spe. Equidem quando crimen tertio est nocuum, verbi gratia: si Religioni, vel familiae ex confessione, & impositione criminis grauis sequatur infamia sese vel in loco patibuli retractare teneatur; si verò infamia non tanti sit momenti, non tenebitur: quod prudens Confessor arbitrabitur. Illud certissimum, si aliquis ad vitanda tormenta sibi graue crimen in tortura affinxit, ex quo grauis infamia Religioni, vel nobili saecularium familiae contingat ante sententiae lationem teneri sese retractare etiam si noua rursum tormenta

subeat; fieri enim potest, vt tanta illa sit infamia, vt potius teneatur quævis tormenta, imò, & mortem peperi, quam ab his cum tanto aliorum damno excusari. Lessi. *docente lib. 2. cap. 1. dub. 7. numero 50.* Tolet. *lib. 5. cap. 66. & Sancio Decalog. libr. 3. cap. 7. num. 12.* Ratio est, quia res adhuc est integra, & in eo statu, vt ex retractatione speretur infamiae innocentium euitatio. Tam parum tamen potest esse tertij infamia, vt spectata prudenter charitatis regula, teneatur quis illam potius subire, quam obligare proximum denudè torqueri, quod prudens æstimabit arbitrium.

PROBL. XXXI.

Mortale est, & mortale non est interuenientes sententia contra aliquem delinquentem circa famiarum sollicitationem in confessione in Aula S. Offij. prolata, delinquentem aliu manifestare que sibi.

¹⁶² *Mortale est.*
Mortale quidem est reum queiscumque manifestare, licet sit Religioso, aut Sa- cerdoti. Quia idè ibi sententia in secreto profertur, vt delinquens non infametor, & causa Tribunalis limites non excedat. Sic Soula *de confessor. sollicit. tractat. 2. capite 16. numero 8.*

¹⁶³ *Mortale non est.*
Mortale non est, illum reum Religiosis, & Sacerdotibus manifestare. Quia ex huiusmodi manifestatione nulla oriens scandala, imò, potius timor, bonusque effectus. Ita Diana *part. 4. tr. 8. §. 1. fol. 44.*

¹⁶⁴ *Eligo primario partem.*
Primam sententiam probabiliorē esse existimo. Quia idè Domini Inquisitores sententiam in occulto ferunt, ne nimium reus infametor, & ne delictum illud ingerat fidelibus scandalum: Ergò, quelans arcanum illud aliis non potest non reus esse lethalis piaculi infatuando circa secretum piam S. Tribunalis diligentiam. Scio, Seraphinum à Freitas *in addit. ad tract. de Confessor. sollicit. quest. 24. num. 49.* docere, à U. D. Inquisitoribus propter scandala vitanda poenam excommunicationis, & iuramentum de secreto illo seruando esse adhibendum. Vnde colligit Diana *Ergo dicit non adhibetur, non adest obligatio peccati mortalis.* Sed amici mei docti plane, venia, ex ipso, quod Freitas dixit, opera pretium esse excommunicationem, & iuramentum adhiberi, ne interuenientes Sacri Tribunalis iudicio aliis sententiam referent, afferit aded graue esse piaculum rei, ac delicti manifestatio, vt conueniens censura, & iuramentis vis, ne quis audeat id aliis manifestare.